

KATARZYNA SIERADZKA

Politechnika Radomska

FUNDUSZE POŻYCZKOWE – INSTRUMENT FINANSOWEGO WSPARCIA ROZWOJU SEKTORA MSP W POLSCE

1. Wprowadzenie

Fundusze pożyczkowe to instytucje najczęściej o zasięgu regionalnym, których celem jest wsparcie finansowe dla małych i średnich przedsiębiorstw działających w danym regionie. Ze względu na ograniczenia w zasobach kapitału przedsiębiorcy nie są wiarygodni dla banku i mają nikłe szanse na uzyskanie kredytu bankowego. Z kolei brak finansowania zewnętrznego nie pozwala na rozwój przedsiębiorstwa, a w konsekwencji potwierdzenia swojej wiarygodności finansowej i uzyskania zdolności kredytowej przy finansowaniu kolejnych przedsięwzięć inwestycyjnych. Dla zapewnienia rozwoju oraz wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw sektora MSP niezbędny jest efektywnie działający sektor finansowy, gdzie fundusze pożyczkowe odgrywają istotną rolę

2. Oferenci usług pożyczkowych

System funduszy pożyczkowych odgrywa coraz to istotniejszą rolę, jako element finansowego otoczenia przedsiębiorstw. Wsparcie mikro i małych przedsiębiorstw ze strony tych instytucji w formie pożyczek z roku na rok odgrywa coraz większą rolę. Fundusze stawiają do dyspozycji przedsiębiorstw coraz większe kapitały, które są przeznaczone na pożyczki. Również przedsiębiorcy postrzegają instytucje pożyczkowe jako istotny element wsparcia, który dla wielu jest jedyną możliwością pozyskania kapitału.

Fundusze pożyczkowe zaczęły powstawać w Polsce w pierwszej połowie lat 90-tych. Większość z nich działała samodzielnie, a zakresem oddziaływania nie wykraczała poza obszar lokalnej przedsiębiorczości (gminy). W miarę upływu czasu, dojrzewania rynku, zdobywania nowych doświadczeń, zaczęły powstawać fundusze pożyczkowe o bardziej złożonej strukturze, obejmujące zakresem swojego działania większy obszar: powiat, województwo, a nawet cały kraj. Wśród głównych czynników, które przyczyniły się do stworzenia obecnego systemu funduszy pożyczkowych w Polsce wymienić należy:

- powstanie i rozwój inkubatorów przedsiębiorczości,
- projekt rozwoju małej przedsiębiorczości – TOR#10,
- Fundusz Mikro.

Inkubatory Przedsiębiorczości to lokalne struktury partnerskie, których zadaniem jest szeroko rozumiana pomoc dla firm rozpoczynających działalność oraz już funkcjonujących mikro i małych przedsiębiorstw. Pomoc ta przejawia się w udzielaniu porad prawnych, dostępie do urządzeń biurowych, Internetu na bardzo korzystnych warunkach. Ponadto, inkubatory udostępniają powierzchnię biurową do prowadzenia firmy, możliwość udziału w specjalistycznych szkoleniach dotyczących najistotniejszych aspektów prowadzenia działalności gospodarczej oraz promują rozwój mikro i małych firm, a przez to wspierają lokalny rozwój gospodarczy. W Polsce pierwsze inkubatory przedsiębiorczości zaczęły

powstawać w 1992 r. Wypracowany system inkubatorów przedsiębiorczości oraz standardy obsługi nowo powstającej firmy w ujęciu lokalnym, były efektem współpracy krajowych i zagranicznych ekspertów w latach 1992 – 1994.

Na początku lat 90-tych konieczne stało się kreowanie i upowszechnianie nowych instrumentów i form pomocy na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy, zwłaszcza przez samozatrudnienie i rozwój małych firm. W obliczu tych wyzwań rozpoczęto realizację Projektu Promocji Zatrudnienia i Rozwoju Służb Zatrudnienia, którego jednym z komponentów był Program TOR#10 „Rozwój Małej Przedsiębiorczości”¹.

Głównym celem projektu Rozwoju Małej i Średniej Przedsiębiorczości TOR#10, realizowanego w latach 1993-1998, było stworzenie w Polsce systemu instytucji aktywnie wspierających przedsiębiorczość, ukierunkowanego na organizację pomocy osobom bezrobotnym i zagrożonych utratą pracy oraz chcących rozpocząć własną działalność gospodarczą. Całość przedsięwzięcia była finansowana ze środków budżetu państwa i pożyczki Banku Światowego. Łącznie projektem TOR#10 objęto 74 instytucje pozarządowe, w których zorganizowano 61 ośrodków szkoleniowo-doradczych, 34 fundusze pożyczkowe i 31 inkubatorów przedsiębiorczości. Zdecydowana większość instytucji (96%) działa do dzisiaj, a wiele z nich należy do najlepiej rozwiniętych instytucji wspierania rozwoju gospodarczego w Polsce².

Równoległe w 1994 roku uruchomiony został przez Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości w ramach Programu wspierania rozwoju przedsiębiorczości w Polsce, model mikrokredytowania pod nazwą Fundusz Mikro. Celem działalności tego funduszu jest rozwój mikroprzedsiębiorczości poprzez udostępnianie kapitałów w formie pożyczek dla małych firm, osób rozpoczynających działalność gospodarczą, osób prowadzących działalność pozarolniczą na terenach wiejskich oraz stowarzyszeń utworzonych w celu realizacji niewielkich inwestycji mających ułatwić życie lokalnym społecznościom. Podstawą tego systemu jest forma współpracy z małymi firmami oparta na zasadzie partnerstwa i zaufania³,

Również w latach 90. utworzono kilka wyspecjalizowanych funduszy o charakterze regionalnym (w regionach zagrożonych kryzysem strukturalnym) i sektorowym (rolnictwo i tereny wiejskie)⁴.

W Polsce fundusze pożyczkowe funkcjonują na podstawie ogólnych przepisów prawa (kodeks cywilny, kodeks spółek handlowych) i nie są poddane specjalnemu nadzorowi. Znaczna część funduszy pożyczkowych (53%) funkcjonuje w ramach Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Jest to powstała w 1996 roku sieć dobrowolnie współpracujących ze sobą niekomercyjnych organizacji świadczących usługi doradcze, szkoleniowe, informacyjne, proinnowacyjne i finansowe (w tym udzielanie pożyczek i poręczeń) na rzecz MSP oraz osób podejmujących działalność gospodarczą. Misją KSU

¹ A. Szelągowska (red.), *Instytucje rynku finansowego w Polsce*, Wyd. CeDeWu, Warszawa 2007, s. 499.

² K.B. Matusiak (red.), M. Mażewska, K. Zasiadły, *Rozwój lokalnych systemów wspierania przedsiębiorczości. Instytucje Projektu Rozwoju Małej Przedsiębiorczości TOR#10 po dziesięciu latach*, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa 2005, s. 7.

³ www.funduszmikro.pl.

⁴ K.B. Matusiak, *Rozwój systemów wsparcia przedsiębiorczości – przesłanki, polityka i instytucje*, Wyd. Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom-Lódź 2006, s. 359.

jest rozwój przedsiębiorczości poprzez zapewnienie najwyższej jakości usług w kluczowych obszarach wymagających wsparcia państwa, zaś podstawowym celem jest podniesienie konkurencyjności polskich MSP poprzez dostarczenie im kompleksowej oferty wysokiej jakości usług. Fundusze pożyczkowe należące do KSU to wyodrębnione organizacyjne i finansowo jednostki w rozumieniu prawa, których jedyną działalnością jest świadczenie usług finansowych polegających na udzielaniu pożyczek. Fundusze są organizacjami działającymi nie dla zysku lub wypracowany zysk przeznaczają na cele statutowe związane z rozwojem przedsiębiorczości, które są zgodne z celami statutowymi Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Fundusze oferują możliwość finansowania działalności inwestycyjnej, obrotowej i początkowego etapu rozwoju MSP w regionie, w którym działa dany fundusz.

Bardzo ważną rolę w funkcjonowaniu oraz rozwoju systemu funduszy pożyczkowych odgrywa Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych (PSFS), które powstało w 2002 roku, decyzją reprezentantów pięćdziesięciu Funduszy Pożyczkowych z całego kraju. PSFS reprezentuje na szczeblu ogólnokrajowym fundusze pożyczkowe z całej Polski, wspierając ich działania na rzecz rozwoju regionów i sektora MSP. Celem Stowarzyszenia jest tworzenie i rozwój silnego oraz niezależnego systemu funduszy pożyczkowych w Polsce, umożliwiającego efektywne finansowanie startu i rozwoju firm sektora MSP. Wśród celów szczegółowych wyróżnia się⁵:

- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na poziomie regionalnym i krajowym,
- reprezentowanie na szczeblu ogólnokrajowym interesów funduszy pożyczkowych,
- oddziaływanie na kształtowanie ustawodawstwa gospodarczego wspierającego rozwój przedsiębiorczości,
- organizowanie wymiany doświadczeń pomiędzy instytucjami wspierającymi rozwój przedsiębiorczości w zakresie funduszy pożyczkowych dla MSP,
- współpraca z instytucjami rządowymi, ustawodawczymi, samorządowymi, pozarządowymi, finansowymi i innymi, które realizują podobne cele w zakresie wsparcia przedsiębiorczości i funduszy pożyczkowych,
- promocja funduszy pożyczkowych,
- współpraca z instytucjami krajowymi i zagranicznymi w zakresie pozyskiwania środków, tworzenia warunków finansowania i wymiany doświadczeń dotyczących funduszy pożyczkowych,
- podejmowanie inicjatyw i działań zmierzających do podnoszenia poziomu kwalifikacji i wiedzy polskich MSP,
- wspieranie integracji gospodarczej Polski z UE oraz ułatwianie funduszom pożyczkowym współpracy z partnerami zagranicznymi.

3. Działalność funduszy pożyczkowych w Polsce

Pod pojęciem funduszu pożyczkowego należy rozumieć instytucję niebędącą bankiem, której działalność koncentruje się na zapewnieniu dostępu do zewnętrznych źródeł kapitału poprzez udzielanie pożyczek. Zawierając umowę pożyczki fundusz zobowiązuje się przenieść na rzecz pożyczkobiorcy (np. przedsiębiorcy) określoną ilość pieniędzy. Ten ostatni po upływie oznaczonego w umowie terminu zobligowany jest do jej zwrotu. W zamian za

⁵ Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych www.psf.org.pl.

pożyczkę pożyczkobiorca zobowiązuje się do zapłaty na rzecz funduszu odsetek, przybierających formę oprocentowania. W rezultacie fundusz pożyczkowy uzyskuje środki na prowadzenie działalności, a pożyczkobiorca uzyskuje środki finansowe na realizację zamierzonych celów.

Oferta funduszu pożyczkowego skierowana jest głównie do mikro i małych przedsiębiorstw, a także do osób bezrobotnych podejmujących działalność gospodarczą, chociaż, jak twierdzą przedstawiciele funduszy, w obrębie ich zainteresowań są także firmy średnie, a niekiedy również duże. Obok zaspokajania potrzeb finansowych swych klientów, fundusze pożyczkowe świadczą szereg innych usług, do których zaliczyć można: pomoc w przygotowaniu wniosków pożyczkowych czy biznesplanów przedsięwzięcia, pomoc doradczą przy zarządzaniu finansami w przedsiębiorstwie, szkolenia w zakresie zarządzania finansami przedsiębiorstwa⁶.

Fundusze pożyczkowe udzielają pożyczek przeznaczonych na cele związane z podjęciem, prowadzeniem i rozwojem działalności gospodarczej, między innymi na:

- finansowanie inwestycji,
- wdrażanie nowych rozwiązań technicznych lub technologicznych,
- zakup maszyn i urządzeń,
- rozbudowę, adaptację lub modernizację obiektów produkcyjnych, handlowych lub usługowych,
- zakup materiałów i surowców niezbędnych do realizacji założonego przedsięwzięcia gospodarczego.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2009 r. w Polsce funkcjonuje 64 instytucje, które prowadzą 70 funduszy pożyczkowych⁷. Podstawowym ich zadaniem jest udzielanie pożyczek mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom. Fundusze pożyczkowe powstawały w latach 1992-2005, jednak najwięcej powstało w 1996 roku (18 funduszy). Ponad połowa funduszy (37) działających dzisiaj na rynku rozpoczęła działalność po 1996 roku.

Fundusze pożyczkowe możemy podzielić na trzy grupy - fundusze krajowe, regionalne i lokalne. Terytorialne rozmieszczenie 70 funkcjonujących funduszy pożyczkowych na terenie kraju nie jest równomierne, co wynika m.in. z aktywności odpowiednich władz w ich tworzeniu. Największe zagęszczenie sieci występuje w Polsce centralnej i południowej, zdecydowanie mniejsze w zachodniej części kraju, najmniejsze zaś na tzw. ścianie wschodniej. Najwięcej funduszy pożyczkowych zlokalizowanych jest w województwach mazowieckim i śląskim (odpowiednio 8 i 7 funduszy), a najmniej w lubelskim (1 fundusz), świętokrzyskim i opolskim (po 2 fundusze).

Nierównomierne rozmieszczenie funduszy na terenie kraju wpływa również na aktywność poszczególnych województw pod względem wielkości posiadanego kapitału pożyczkowego, czy liczbie i wartości udzielanych pożyczek. W rankingu województw pod wzglę-

⁶ B. Bartkowiak, S. Flejterski, P. Pluskota, *Fundusze i usługi pożyczkowe dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw*, Wyd. Difin, Warszawa 2006, s. 64.

⁷ *Istnieją instytucje, które prowadzą więcej niż jeden fundusz pożyczkowy. Przykładem takiej instytucji jest Polska Fundacja Przedsiębiorczości z siedzibą w Szczecinie, która oprócz wcześniej realizowanych programów pożyczkowych, w latach 2004-2005 utworzyła 6 nowych funduszy pożyczkowych, stąd też różnica pomiędzy liczbą funduszy pożyczkowych (70), a liczbą instytucji prowadzących te fundusze (64)*, [za:] *Fundusze Pożyczkowe w Polsce wspierające mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa wg stanu na 30 czerwca 2009 r., Raport Nr 12/2009, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Szczecin 2009, s. 7.*

dem wartości kapitału pożyczkowego trzy pierwsze miejsca zajęły województwa mazowieckie, zachodniopomorskie i śląskie, których kapitał stanowił 52,7% kapitału ogółem. Województwo mazowieckie dysponujące największym kapitałem pożyczkowym, zajęło również pierwsze miejsce pod względem wartości i liczby udzielonych pożyczek⁸.

W ostatnich latach (2005-2009) nastąpiło wzmocnienie systemu mikrokredytowania w Polsce. Kapitał funduszy pożyczkowych od 2005 roku wzrósł o 57%, osiągając w czerwcu 2009 roku kwotę 978 mln zł (por tab. nr 1). Liczba i wartość udzielonych pożyczek wyniosła w 2009 roku odpowiednio 180,8 tys. sztuk i 3 009,3 mln zł, co odnosząc do roku 2005 wskazywało na istotny wzrost odpowiednio o 61% i 87%. Przeciętna wartość pożyczki zwiększyła się o 2,2 tys. zł i wyniosła 16,6 tys. zł w 2009 roku.

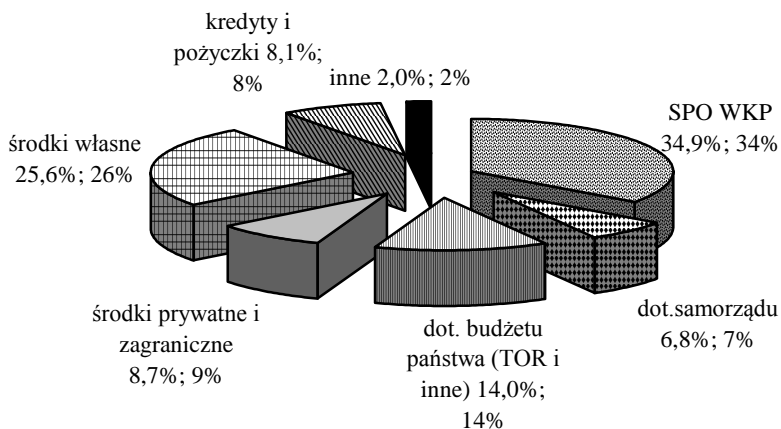
Tabela 1. Wybrane charakterystyki funduszy pożyczkowych w latach 2005-2009

Charakterystyki	2005	2006	2007	2008	2009
	Stan na: 31.XII				Stan na: 30.VI
Kapitał pożyczkowy (mln zł)	558,2	714,1	823,2	946,4	978,0
Liczba udzielonych pożyczek (tys. sztuk)	112,2	131,1	152,1	171,8	180,8
Wartość udzielonych pożyczek (mln zł)	1611,9	1973,8	2391,6	2830,0	3009,3
Przeciętna wartość pożyczki (tys. zł)	14,4	15,1	15,7	16,5	16,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Fundusze Pożyczkowe w Polsce wspierające mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa wg stanu na 30 czerwca 2009 r.*, Raport Nr 12/2009, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Szczecin 2009, s. 8, *Fundusze Pożyczkowe w Polsce wspierające mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa wg stanu na 31 grudnia 2007 r.*, Raport Nr 09/2008, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Szczecin 2008, s. 7, *Fundusze Pożyczkowe w Polsce wspierające mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa wg stanu na 31 grudnia 2005 r.*, Raport Nr 05/2005, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Szczecin 2006, s. 7.

Źródłem pochodzenia kapitałów są przede wszystkim środki pochodzące z funduszy europejskich – 34,9% oraz środki własne – 25,6%, jak i fundusze budżetowe -14% (por wykres nr 1). Zaangażowanie władz samorządowych jest niewielkie i kształtuje się na poziomie niecałych 7%. Związane jest to się to z wysokim ryzykiem, jakim obciążone są pożyczki dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność gospodarczą. Znacznie większym zainteresowaniem ze strony JST cieszą się bardziej bezpieczne fundusze poręczeniowe.

⁸ *Fundusze Pożyczkowe w Polsce wspierające mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa wg stanu na 30 czerwca 2009r.*, Raport Nr 12/2009, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Szczecin 2009, s. 20-22.

Wykres 1. Struktura kapitału pożyczkowego (%) (30.VI.2009 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Fundusze Pożyczkowe w Polsce wspierające mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa wg stanu na 30 czerwca 2009 r.*, Raport Nr 12/2009, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Szczecin 2009, s. 12.

Większość wójtów zasłania się brakiem podstaw prawnych dla możliwości dokapitalizowania funduszu z budżetu samorządowego⁹.

Analizując działalność funduszy pożyczkowych należy wskazać na bardzo duże dysproporcje pod względem kwoty zgromadzonego kapitału pożyczkowego, liczby i wartości udzielonych pożyczek oraz średniej wartości pożyczki. „Przeciętny” fundusz dysponował kapitałem w wysokości 15,3 mln zł, zaś rozpiętość pomiędzy funduszami pod tym względem mieściła się w granicach od 39 tys. zł do 141 mln zł. Dominującą grupą funduszy na rynku stanowiły jednostki dysponujące kapitałem do 10 mln zł (56,2%). Natomiast najmniej liczną grupę (6,3%) stanowiły fundusze największe – dysponujące kapitałem powyżej 40 mln zł.

Wśród pożyczek udzielonych od początku działalności do 30.06.2009 r. dominowały pożyczki:

- przeznaczone na cele inwestycyjne – stanowiły one około dwóch trzecich wszystkich pożyczek zarówno w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym,
- udzielone przedsiębiorcom zajmującym się działalnością handlową i usługową – pożyczki przeznaczone na działalność handlową stanowiły 46,5% ogólnej liczby udzielonych pożyczek i 36,7% ich wartości, a na działalność usługową odpowiednio: 41,4% i 39,3%,

⁹ K.B. Matusiak, *Rozwój systemów wsparcia przedsiębiorczości – przesłanki, polityka i instytucje*, Wyd. Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom-Lódź 2006, s. 361.

- o kwocie do 10 tys. zł (ponad dwie trzecie ogólnej liczby wypłaconych pożyczek i ponad jedna czwarta ich wartości),
- udzielone przedsiębiorcom zatrudniającym do 9 osób (96,5% ogólnej liczby udzielonych pożyczek i 85,3% ich wartości).

Tabela 2. Ranking funduszy pożyczkowych według wybranych kryteriów

Lokata	Posiadany kapitał pożyczkowy	Wartość udzielonych pożyczek	Liczba udzielonych pożyczek
1	Fundusz Mikro Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie	Fundusz Mikro Sp. z o.o z siedzibą w Warszawie	Fundusz Mikro Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie,
2	Polska Fundacja Przedsiębiorczości z siedzibą w Szczecinie	Polska Fundacja Przedsiębiorczości z siedzibą w Szczecinie	Fundacja Wspomagania Wsi z siedzibą w Warszawie
3	Fundacja Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych z siedzibą w Opolu	Fundacja Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych z siedzibą w Opolu	Inicjatywa Mikro Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie
4	Fundusz Górnośląski S.A. z siedzibą w Katowicach	Fundacja Wspomagania Wsi z siedzibą w Warszawie	Fundacja na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa z siedzibą w Warszawie
5	Fundacja na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa z siedzibą w Warszawie	Fundacja na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa z siedzibą w Warszawie	Polska Fundacja Przedsiębiorczości z siedzibą w Szczecinie

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Fundusze Pożyczkowe w Polsce wspierające mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa wg stanu na 30 czerwca 2009 r.*, Raport Nr 12/2009, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Szczecin 2009, s. 25-30.

Jak wynika z przedstawionego rankingu spośród wszystkich funduszy działających w Polsce Fundusz Mikro z siedzibą w Warszawie zajął pierwsze miejsce zarówno pod względem wartości posiadanego kapitału, jak i wartości oraz liczby udzielonych pożyczek w 2009 roku. Wielkości te kształtowały się następująco: według pierwszego kryterium fundusz ten posiadał 141,0 mln zł, tj. 14,4% kapitału pożyczkowego funduszy ogółem, udzielił 125,3 tys. pożyczek (69,5% ogółu liczby pożyczek) o wartości 998,5 mln zł (tj. 33,3% ogólnej wartości pożyczek). Były to pożyczki, których przeciętna wartość wynosiła 8,0 tys. zł. Istotną pozycję na rynku posiada również Polska Fundacja Przedsiębiorczości z siedzibą w Szczecinie, która zajęła drugą lokatę pod względem posiadanego kapitału i wartości udzielonych pożyczek odpowiednio: 111,8 mln zł, tj. 11,4% kapitału pożyczkowego funduszy ogółem oraz 263,4 mln zł, tj. 8,8% ogólnej wartości pożyczek. Fundacja Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych z siedzibą w Opolu posiadała kapitał o wartości 59,9 mln zł, tj. 6,1% kapitału pożyczkowego funduszy ogółem, 208,8 mln zł, a wartość udzielonych pożyczek stanowiła 7%.

Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, jak i zmieniające się i różnicowanie regionalnie oczekiwań przedsiębiorców wymagają systemowego dostosowania funkcjonowania instytucji finansowych w zakresie udzielanych pożyczek. Zgodnie z kie-

runkami rozwoju funduszy pożyczkowych i poręczeniowych do 2013 roku¹⁰ kształtowanie otoczenia instytucjonalnego, decydującego o rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, będzie realizowane na poziomie regionalnym. Celem kierunków i podejmowanych działań będzie:

- zapewnienie lepszego dostępu do finansowania głównie mikroprzedsiębiorcom, starterom i firmom znajdujących się w fazie rozwoju,
- opracowanie i wdrożenie standardów funkcjonowania funduszy pożyczkowych,
- stworzenie i wdrożenie systemu monitoringu,
- zapewnienie nadzoru nad wykorzystaniem środków publicznych,
- zachęcanie samorządów terytorialnych do wspierania funduszy wchodzących w skład systemu,
- opracowanie i wdrożenie systemu weryfikacji i podnoszenia kompetencji pracowników funduszy.

Przewiduje się, że wyniku realizacji założonych celów kapitał funduszy pożyczkowych w 2013 r. wzrośnie do 1800 mln zł, zaś liczba udzielonych pożyczek osiągnie liczbę 40 tys.¹¹.

4. Podsumowanie

Fundusze pożyczkowe, które uzyskały dofinansowanie ze środków publicznych nie działają dla osiągnięcia zysku, lub przeznaczają go na cele statutowe, zachowując trwałość operacyjną. Fundusze te wspierają finansowo małe i średnie przedsiębiorstwa, których rozwój obarczony jest wysokim ryzykiem m.in. ze względu na brak historii kredytowej oraz odpowiedniego zabezpieczenia.

Fundusze pożyczkowe poprzez wspieranie najmniejszych przedsiębiorstw mogą przyczynić się do znacznego wzrostu dynamiki rozwoju gospodarczego w poszczególnych regionach. Umożliwiają prywatnym przedsiębiorcom dostęp do kapitału przyczyniają się do zachowania miejsc pracy, a co najważniejsze stymulują powstawanie nowych. Działalność funduszy pożyczkowych przyczyniła się do powstania 54,6 tys. nowych miejsc pracy. Część nowych miejsc pracy (7,7 tys.) została utworzona przez przedsiębiorców, którzy uzyskali wsparcie finansowe z funduszy strukturalnych (SPO WLKP.)¹².

W perspektywie finansowej do roku 2013, głównym źródłem dokapitalizowania funduszy pożyczkowych oferujących wsparcie małym i średnim przedsiębiorcom są środki finansowe zarezerwowane na ten cel w Regionalnych Programach Operacyjnych. Dodatkowo w ramach programów i inicjatyw europejskich istnieje możliwość pozyskania środków na dokapitalizowanie funduszy.

5. Literatura

- [1] Bartkowiak B., Flejterski S., Pluskota P.: *Fundusze i usługi pożyczkowe dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw*, Wyd. Difin, Warszawa 2006.

¹⁰ *Kierunki rozwoju funduszy pożyczkowych i poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2009-2013, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2009.*

¹¹ *Ibidem.*, s. 5.

¹² *Ibidem.*, s. 6.

- [2] *Fundusze Pożyczkowe w Polsce wspierające mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa wg stanu na 30 czerwca 2009 r.*, Raport Nr 12/2009, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Szczecin 2009.
- [3] *Kierunki rozwoju funduszy pożyczkowych i poręczeniowych dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2009-2013*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2009.
- [4] Matusiak K.B. (red.), M. Mażewska, K. Zasiadły, *Rozwój lokalnych systemów wspierania przedsiębiorczości. Instytucje Projektu Rozwoju Małej Przedsiębiorczości TOR#10 po dziesięciu latach*, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa 2005.
- [5] Matusiak K.B., *Rozwój systemów wsparcia przedsiębiorczości – przesłanki, polityka i instytucje*, Wyd. Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom-Lódź 2006.
- [6] Szelańska A. (red.), *Instytucje rynku finansowego w Polsce*. Wyd. CeDeWu, Warszawa 2007.
- [7] www.psf.org.pl.

Streszczenie

Małe i średnie przedsiębiorstwa potrzebują wsparcia finansowego dla rozpoczęcia, prowadzenia i rozwoju swojej działalności. Tego wsparcia nie mogą uzyskać ze strony systemu bankowego, ze względu na wysokie wymogi proceduralne. Jednym ze źródeł pozyskania kapitału są fundusze pożyczkowe.

Rosnące zainteresowanie działalnością funduszy pożyczkowych, rozumianą jako działalność realizowaną przez instytucje pozarządowe o charakterze non-profit, których celem jest ułatwienie dostępu małym i średnim przedsiębiorstwom oraz podmiotom rozpoczynającym działalność, do finansowania co umożliwia efektywne podejmowanie, prowadzenie i rozwój działalności gospodarczej.

Słowa kluczowe: fundusze pożyczkowe, małe i średnie przedsiębiorstwa, pomoc finansowa.

LOAN FUNDS – AN INSTRUMENT OF FINANCIAL SUPPORT FOR DEVELOPMENT OF MEDIUM AND SMALL ENTERPRISES IN POLAND

Summary

Small and medium enterprises need financial assistance to start, run and develop their business. In many cases SMEs cannot obtain this assistance from banking system. Relatively high procedural requirements of the commercial banks result in situation where enterprises are forced to seek assistance from the loan fund system.

Stronger interest in lending activities, defined as activities carried out by non-governmental and non-profit organizations established to help SMEs and

people starting up their own business to get access to finance, makes it possible to start-up, run and expand business operations effectively.

Keywords: loan funds, medium and small enterprises, financial assistance.

Translated by Katarzyna Sieradzka

KATARZYNA SIERADZKA
Politechnika Radomska
e-mail: katarzyna.sieradzka@onet.eu
<http://www.we.radom.pl>